

Regulament nr. 24/29/14.12.2006

**privind determinarea cerințelor minime de capital ale instituțiilor de
credit și ale firmelor de investiții pentru riscul operațional**

**CAPITOLUL I
Dispoziții generale**

Art. 1 - (1) Prezentul regulament stabilește abordările aplicabile în vederea determinării cerințelor minime de capital pentru riscul operațional.

(2) Prezentul regulament se aplică instituțiilor de credit, persoane juridice române, precum și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe.

(3) Casele centrale sunt responsabile pentru reglementarea cadrului general aferent cerințelor minime de capital pentru riscul operațional ale cooperativelor de credit din cadrul rețelelor cooperatiste. Reglementările emise vor avea în vedere prevederile prezentului regulament în ceea ce privește abordările aplicabile în vederea determinării cerințelor minime de capital pentru riscul operațional ale cooperativelor de credit și nu vor putea stabili cerințe mai puțin restrictive decât cele prevăzute de acesta. În acest sens, reglementările emise de casa centrală vor fi transmise spre avizare Băncii Naționale a României.

(4) Prezentul regulament se aplică în mod corespunzător societăților de servicii de investiții financiare autorizate să desfășoare activități de tranzacționare cu instrumente financiare în cont propriu și subscriere de instrumente financiare și/sau plasamentul de instrumente financiare în baza unui angajament ferm. În acest sens, orice referire la Banca Națională a României se consideră a fi făcută, după caz, la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

(5) Prezentul regulament se aplică la nivel individual și, după caz, la nivel consolidat, în conformitate cu Regulamentul BNR-CNVM nr. 17/22/2006 privind supravegherea pe bază consolidată a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții.

(6) Casele centrale sunt responsabile pentru aplicarea prezentului regulament la nivel de rețea cooperatistă.

Art. 2 - (1) Termenii și expresiile utilizate în prezentul regulament au semnificațiile prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

(2) În înțelesul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *formalizare* – descrierea și, după caz, fundamentarea unui proces, sistem, a unei metodologii sau decizii, regăsite la nivelul instituției de credit sub forma unei prezentări scrise cu un grad adecvat de complexitate și detaliere;

b) *risc legal* – risc de pierdere ca urmare atât a amenzilor, penalităților și sancțiunilor de care instituția de credit este pasibilă în caz de neaplicare sau aplicare defectuoasă a dispozițiilor legale sau contractuale, cât și a faptului că drepturile și obligațiile contractuale ale instituției de credit și/sau ale contrapartidei sale nu sunt stabilite în mod corespunzător;

c) *risc operațional* – risc de pierdere determinat fie de utilizarea unor procese, sisteme și resurse umane inadecvate sau care nu și-au îndeplinit funcția în mod corespunzător, fie de evenimente și acțiuni externe. Riscul operațional include și riscul legal.

(3) Semnificația noțiunii de *instituție externă de evaluare a creditului eligibilă* este cea din Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard.

Art. 3 - (1) În vederea limitării riscului operațional, instituțiile de credit trebuie să îndeplinească, corespunzător naturii, dimensiunii și complexității activităților desfășurate, cerințele prevăzute la art. 24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

(2) În plus față de cerințele generale la care se face referire la alin. (1), instituțiile de credit vor respecta și prevederile specifice administrării riscului operațional din cadrul Regulamentului BNR-CNVM nr.23/28/2006 privind criteriile tehnice referitoare la organizarea și tratamentul riscurilor, precum și criteriile tehnice utilizate de autoritățile competente pentru verificarea și evaluarea acestora.

CAPITOLUL II

Determinarea cerinței de capital pentru acoperirea riscului operațional

Art. 4 - (1) Instituțiile de credit trebuie să dispună în permanență de fonduri proprii pentru acoperirea riscului operațional la care sunt expuse.

(2) Determinarea cerinței de capital pentru acoperirea riscului operațional se face în conformitate cu abordările prevăzute în cadrul Secțiunilor 1-5.

Secțiunea 1

Abordarea de bază

Art. 5 - Calculul cerinței de capital pentru acoperirea riscului operațional potrivit abordării de bază se face prin aplicarea unei cote de 15% asupra bazei de calcul determinate conform metodologiei prevăzute la art. 6-9.

Art. 6 - (1) Baza de calcul se determină ca medie aritmetică a indicatorilor relevanți înregistrați de instituția de credit în ultimele trei exerciții financiare, indicatori relevanți ce se calculează potrivit art. 8 alin. (1) și cu respectarea prevederilor art. 8 alin. (2) și ale art. 9.

(2) Media pe trei ani prevăzută la alin. (1) se calculează pe baza ultimelor trei observări anuale efectuate la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar.

(3) Valorile negative sau egale cu zero ale indicatorului relevant, în cazul în care astfel de situații apar în cadrul ultimelor trei exerciții financiare, nu sunt luate în considerare la determinarea bazei de calcul. În aceste cazuri, baza de calcul se determină prin raportarea sumei valorilor pozitive ale indicatorului relevant la numărul anilor în care s-au înregistrat respectivele valori pozitive.

Art. 7 - În situația în care instituția de credit nu dispune de date auditate pentru determinarea bazei de calcul prevăzute la art. 6 alin. (1), se pot utiliza estimări ale acestora.

Art. 8 - (1) Indicatorul relevant este egal cu suma următoarelor elemente, extrase din lista posturilor din contul de profit și pierdere:

a) Venituri din dobânzi și venituri asimilate, inclusiv cele aferente titlurilor cu venit fix;

b) Cheltuieli cu dobânzile și cheltuieli asimilate;

c) Venituri din acțiuni și alte titluri cu venit variabil;

d) Venituri din comisioane;

e) Cheltuieli cu comisioane;

f) Profitul sau pierderea netă din operațiuni financiare;

g) Alte venituri din exploatare.

(2) La determinarea indicatorului relevant, elementele componente de natura veniturilor sau profiturilor se iau în considerare cu semnul plus, iar cele de natura cheltuielilor sau pierderilor, cu semnul minus.

Art. 9 - La determinarea indicatorului relevant se vor avea în vedere următoarele condiții:

a) Indicatorul relevant se calculează înainte de deducerea provizioanelor și a altor cheltuieli de exploatare decât cele prevăzute la art. 8 alin. (1). În cadrul cheltuielilor de exploatare, altele decât cele prevăzute la art. 8 alin. (1), vor fi incluse și drepturile plătite pentru serviciile externalizate furnizate de terțe părți, în cazurile în care terța parte nu este societatea-mamă sau filială a instituției de credit sau filială a societății-mamă a instituției de credit. Cheltuielile pentru serviciile externalizate furnizate de

terți pot diminua indicatorul relevant dacă prestarea serviciilor este efectuată de către o entitate supusă supravegherii prudențiale de către o autoritate competentă sau unei supravegheri echivalente celei reglementate prin Regulamentul BNR-CNVM nr. 13/18/2006 privind determinarea cerințelor minime de capital pentru instituțiile de credit și firmele de investiții.

- b) Nu se includ în calculul indicatorului relevant profiturile sau pierderile rezultate din vânzarea elementelor neincluse în portofoliul de tranzacționare, veniturile extraordinare și veniturile din asigurări.
- c) În cazul în care diferențele din reevaluarea elementelor incluse în portofoliul de tranzacționare sunt înregistrate în contul de profit și pierdere, acestea pot fi luate în calculul indicatorului relevant. Ajustările asupra valorii titlurilor de tranzacție, ajustări care se regăsesc în contul de profit și pierdere, trebuie incluse în calculul indicatorului relevant.
- d) În cazul sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe, precum și în cazul calculării indicatorului relevant la nivel consolidat, determinarea acestuia din urmă se va face pe baza datelor care reflectă cel mai fidel prevederile art. 6-8 și ale art. 9 lit. a) – c).
- e) În cazul societăților de servicii de investiții financiare autorizate să desfășoare activități de tranzacționare cu instrumente financiare în cont propriu și subscriere de instrumente financiare și/sau plasamentul de instrumente financiare în baza unui angajament ferm, determinarea indicatorului relevant se va face pe baza datelor care reflectă cel mai fidel prevederile art. 6-8 și ale art. 9 lit. a) – c).

Secțiunea a 2-a

Abordarea standard

Art. 10 – (1) Instituțiile de credit pot calcula cerința de capital pentru acoperirea riscului operațional prin aplicarea abordării standard numai cu aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a României.

(2) Aprobarea la care se face referire la alin. (1) este condiționată de respectarea cerințelor prevăzute la art. 11-12.

Art. 11 - (1) Instituțiile de credit care aplică abordarea standard în scopul determinării cerințelor de capital aferente riscului operațional, trebuie să îndeplinească, atât la momentul implementării abordării, cât și ulterior acestuia, pe baze continue, în plus față de cerințele ce vizează riscul operațional prevăzute la art. 3, următoarele cerințe specifice:

- a) instituțiile de credit dispun de un sistem bine formalizat de evaluare și administrare a riscului operațional, cu responsabilități clare și bine definite. Acest sistem trebuie să facă obiectul unui proces de validare internă și al unei examinări independente, realizate de către auditori interni sau externi, în mod regulat, dar cel puțin anual, precum și, ori de câte ori condiții obiective o impun;
- b) instituțiile de credit asigură identificarea expunerilor la riscul operațional și monitorizarea informațiilor și datelor relevante referitoare la riscul operațional, inclusiv a celor privind pierderile semnificative;
- c) instituțiile de credit asigură integrarea sistemului de evaluare a riscului operațional în procesele de administrare a riscurilor existente la nivelul instituției de credit. Rezultatele evaluării riscului operațional trebuie să constituie o parte integrantă a

procesului de monitorizare și control al profilului de risc operațional al instituției de credit; și

- d) instituțiile de credit implementează un sistem de raportare internă care asigură, în mod periodic, dar cel puțin de două ori pe an, furnizarea de rapoarte privind riscul operațional structurilor și persoanelor relevante din cadrul instituțiilor de credit. Instituțiile de credit dispun de proceduri pentru adoptarea de măsuri adecvate, pe care informațiile incluse în aceste rapoarte le impun.

(2) Îndeplinirea cerințelor prevăzute la alin. (1) se va face cu respectarea principiului proporționalității, prin luarea în considerare a dimensiunii și complexității activităților desfășurate de instituția de credit.

Art. 12 - Pentru scopul determinării cerinței de capital pentru riscul operațional prin aplicarea abordării standard, instituțiile de credit vor parcurge următoarele etape:

- a) încadrarea activităților pe liniile de activitate prevăzute în Anexa nr.1, cu respectarea principiilor din cadrul Anexei nr.2;
- b) determinarea, pentru fiecare linie de activitate, a indicatorilor relevanți calculați pentru fiecare dintre ultimele 3 exerciții financiare încheiate, potrivit prevederilor art. 8 și art. 9, cu aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 7 și cu respectarea principiilor prevăzute în Anexa nr. 2;
- c) determinarea cerinței de capital aferente fiecărei linii de activitate, pentru fiecare dintre cele trei exerciții financiare, prin aplicarea asupra indicatorului relevant calculat potrivit prevederilor lit. b), a cotei de risc corespunzătoare, conform prevederilor Anexei nr.1;

- d) determinarea cerinței de capital aferente fiecăruia dintre cele trei exerciții financiare prin însumarea cerințelor de capital aferente fiecărei linii de activitate în respectivul exercițiu financiar. În situația în care, într-unul dintre cele trei exerciții financiare, pentru o linie de activitate se determină o cerință de capital negativă, ca urmare a înregistrării unui indicator relevant negativ, atunci această cerință de capital poate fi dedusă din cerința de capital aferentă respectivului exercițiu financiar;
- e) determinarea cerinței totale de capital ca medie aritmetică a cerințelor de capital aferente fiecăruia dintre cele trei exerciții financiare. În situația în care cerința de capital determinată pentru un exercițiu financiar, este negativă, aceasta va fi înlocuită cu valoarea zero la calculul mediei aritmetice.

Secțiunea a 3-a

Abordarea standard alternativă

Art. 13 - (1) Instituțiile de credit pot calcula cerința de capital pentru acoperirea riscului operațional prin aplicarea abordării standard alternative, conform prevederilor art. 14 - 16, numai după ce a fost obținută aprobarea prealabilă din partea Băncii Naționale a României.

(2) Aprobarea la care se face referire la alin. (1) este condiționată de următoarele:

- a) instituția de credit îndeplinește cerințele prevăzute la art. 11;
- b) instituția de credit desfășoară în principal activități bancare de retail și/sau comerciale, veniturile obținute din acestea reprezentând cel puțin 90% din veniturile sale; și

c) o parte importantă a activităților prevăzute la lit. b) este reprezentată de acordarea de credite cu probabilitate ridicată de nerambursare, iar utilizarea abordării standard alternative conduce la o evaluare mai justă a riscului operațional.

Art. 14 - (1) Metodologia de determinare a cerinței de capital necesare acoperirii riscului operațional prin aplicarea abordării standard alternativă este aceeași cu cea prevăzută la art. 12 pentru abordarea standard, cu excepția faptului că în cazul liniilor *Activitate bancară comercială* și *Activitate bancară de retail*, indicatorul relevant este înlocuit cu un indicator alternativ de venit normalizat, egal cu 0,035 din valoarea nominală totală anuală a creditelor și avansurilor aferente acestor linii de activitate.

(2) În situația în care instituția de credit nu dispune de date auditate pentru calculul indicatorului alternativ de venit normalizat prevăzut la alin. (1), se pot utiliza estimări ale acestora.

Art. 15 - (1) Creditele și avansurile prevăzute la art. 14 alin. (1) se referă la sumele trase aferente portofoliilor corespunzătoare.

(2) În cazul liniei *Activitate bancară comercială*, pentru scopurile art. 14 alin. (1) se are în vedere și valoarea de înregistrare în contabilitate (costul de achiziție) a titlurilor neincluse în portofoliul de tranzacționare al instituției de credit.

Art. 16 - Instituțiile de credit care au obținut aprobarea de a utiliza abordarea standard alternativă trebuie să îndeplinească în permanență cerințele prevăzute la art. 13 alin. (2).

Secțiunea a 4-a
Abordarea avansată de evaluare

Subsecțiunea I
Cererea de aprobare

Art. 17 - (1) Instituțiile de credit pot determina cerința de capital pentru acoperirea riscului operațional prin aplicarea abordării avansate de evaluare numai după ce a fost obținută aprobarea Băncii Naționale a României pentru utilizarea modelului intern.

(2) Aprobarea la care se face referire la alin. (1) este condiționată de îndeplinirea, în plus față de cerințele ce vizează riscul operațional prevăzute la art. 3, a standardelor calitative și cantitative prevăzute la art. 19 - 24.

(3) Instituțiile de credit care aplică abordarea avansată de evaluare în scopul determinării cerințelor de capital aferente riscului operațional, trebuie să îndeplinească cerințele și standardele menționate la alin. (2) atât la momentul implementării abordării, cât și ulterior acestuia, pe baze continue.

Art. 18 - (1) Dacă o instituție de credit, persoană juridică română, este instituție de credit-mamă la nivelul Uniunii Europene sau este filială a unei societăți financiare holding-mamă la nivelul Uniunii Europene și dacă se intenționează utilizarea la nivel de grup a abordării avansate de evaluare, orice cerere de aprobare adresată Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate responsabilă cu supravegherea pe bază consolidată, trebuie însoțită și de o descriere a metodologiei folosite pentru alocarea capitalului aferent riscului operațional între entitățile din cadrul grupului.

(2) Cererea va indica dacă și în ce manieră se intenționează să se includă efectele diversificării în sistemul de cuantificare a riscului operațional.

Subsecțiunea a 2-a

Standarde calitative

Art. 19 - (1) Instituția de credit trebuie să dispună de o funcție independentă de administrare a riscului operațional.

(2) Sistemul intern de cuantificare a riscului operațional al instituției de credit trebuie să facă parte integrantă din procesele curente de administrare a riscului.

(3) Instituția de credit trebuie să dispună de un sistem de administrare a riscurilor bine formalizat. Instituția de credit trebuie să aibă implementate proceduri menite să asigure controlul periodic al conformității cu politicile, sistemele de control și procedurile interne aferente sistemului de administrare a riscului, precum și cu reglementările, actele și recomandările emise de Banca Națională a României; instituția de credit trebuie să aibă, de asemenea, implementate și politici de gestionare a cazurilor de neconformitate.

(4) Procesele de administrare și sistemul de cuantificare ale riscului operațional trebuie supuse unor examinări periodice realizate de către auditori interni și/sau externi.

(5) Raportările privind expunerile la riscul operațional și pierderile înregistrate efectiv trebuie să aibă loc cu regularitate. Instituția de credit trebuie să dispună de proceduri de implementare a măsurilor de remediere care se impun.

(6) Validarea de către Banca Națională a României a sistemului de cuantificare a riscului operațional implică în special verificarea următoarelor aspecte:

a) procesele de validare internă operează într-o manieră satisfăcătoare;

b) fluxurile de date și procesele asociate sistemelor de cuantificare a riscului sunt transparente și accesibile.

Subsecțiunea a 3-a

Standarde cantitative

Procesul de cuantificare a riscului operațional

Art. 20 - (1) La determinarea cerinței de capital, instituțiile de credit trebuie să includă atât pierderile așteptate, cât și pierderile neașteptate, cu excepția cazului în care pot demonstra că pierderile așteptate sunt reflectate în mod adecvat în practicile interne.

(2) Cuantificarea riscului operațional trebuie să surprindă și evenimentele de risc cu frecvență redusă și impact negativ potențial major, situate la extremitatea curbei de distribuție statistică, astfel încât să se asigure atingerea unui standard de rigurozitate comparabil cu un interval de încredere de 99,9% pentru un orizont de timp de un an.

(3) În vederea atingerii standardului de rigurozitate menționat la alin. (2), sistemul de cuantificare a riscului operațional al unei instituții de credit trebuie să includă o serie de elemente esențiale, între care cel puțin: utilizarea datelor interne, a datelor externe, a analizelor de scenarii și a factorilor ce reflectă mediul de afaceri și sistemele de control intern. Utilizarea acestor patru elemente se realizează în conformitate cu prevederile art. 21-24. Instituția de credit trebuie să dispună de o abordare

formalizată cu privire la ponderarea utilizării fiecăruia dintre cele patru elemente în sistemul global de cuantificare a riscului operațional.

(4) Sistemul de cuantificare a riscului operațional trebuie să surprindă cei mai importanți factori de risc ce influențează forma extremității curbei de distribuție statistică a pierderilor (estimarea de risc operațional).

(5) Corelațiile între estimările individuale de risc operațional pot fi recunoscute numai dacă instituția de credit poate demonstra spre convingerea Băncii Naționale a României că sistemele de cuantificare a corelațiilor sunt riguroase, sunt implementate în mod corect și iau în considerare nivelul de incertitudine aferent oricăror astfel de estimări de corelații, în special în perioadele de criză. Instituția de credit trebuie să valideze ipotezele aferente corelațiilor, prin intermediul unor tehnici cantitative și calitative corespunzătoare.

(6) Sistemul de cuantificare a riscului operațional trebuie să fie consecvent pe plan intern și trebuie să evite luarea în considerare de mai multe ori a rezultatelor pozitive ale evaluărilor calitative sau a tehnicilor de diminuare a riscului, care au fost deja recunoscute în alte segmente ale cadrului de adecvare a capitalului.

Datele interne

Art. 21 - (1) Cuantificările de risc operațional generate de instituția de credit trebuie să se bazeze pe o perioadă de observare istorică de cel puțin cinci ani. În cazul în care o instituție de credit aplică pentru prima dată abordarea avansată de evaluare a riscului operațional se poate accepta o perioadă de observare istorică de minim trei ani.

(2) Instituția de credit trebuie să aibă capacitatea să repartizeze datele istorice interne privind pierderile din riscul operațional pe liniile de activitate prevăzute în cadrul Anexei nr. 1 și pe categoriile de evenimente

de pierdere prevăzute în cadrul Anexei nr. 3 și să poată furniza aceste date Băncii Naționale a României, la solicitarea adresată de aceasta.

(3) Criteriile de alocare a pierderilor pe linii de activitate și pe categorii de evenimente de pierdere trebuie să fie obiective și formalizate.

(4) Pierderile din riscul operațional care sunt legate de riscul de credit și care se regăsesc în bazele de date interne istorice pentru riscul de credit trebuie înregistrate în bazele de date privind riscul operațional și identificate distinct. Aceste pierderi nu vor face obiectul unei cerințe de capital pentru acoperirea riscului operațional pe parcursul perioadei în care continuă să fie tratate, pentru scopul stabilirii cerinței minime de capital, în contextul riscului de credit.

(5) Pierderile din riscul operațional care sunt legate de riscul de piață vor fi luate în considerare la determinarea cerinței de capital aferente riscului operațional.

(6) Datele interne ale instituției de credit privind pierderile trebuie să fie complete, în sensul acoperirii tuturor activităților și expunerilor semnificative asociate tuturor subsistemelor și subdiviziunilor geografice. Instituțiile de credit trebuie să poată demonstra că orice excluderi ale unor activități sau expuneri, luate atât individual, cât și în combinație, nu au impact semnificativ asupra estimărilor de risc globale.

(7) Instituția de credit trebuie să stabilească praguri de pierdere minimă fundamentate pentru scopul colectării datelor interne privind pierderile.

(8) Instituția de credit trebuie să colecteze informații/date referitoare la valorile brute ale pierderilor înregistrate, data evenimentului și eventualele sume recuperate din valoarea brută a pierderii și să asigure o descriere succintă a cauzelor sau factorilor care au condus la producerea evenimentului de pierdere.

(9) Instituția de credit trebuie să stabilească criteriile specifice pentru repartizarea informațiilor cu privire la pierderea provocată de un eveniment asociat unei funcții centralizate sau de o activitate comună mai multor linii de activitate, precum și la pierderea cumulată rezultată din evenimente legate în timp.

(10) Instituția de credit trebuie să aplice proceduri formalizate pentru evaluarea relevanței în timp a datelor istorice privind pierderile. Aceste proceduri se vor referi inclusiv la situațiile în care sunt utilizate reparametrizări în baza unei judecăți profesionale, scalări/redimensionări sau alte ajustări, măsura în care acestea pot fi utilizate și persoanele abilitate să decidă în acest sens.

Datele externe

Art. 22 - (1) Sistemul de cuantificare a riscului operațional al instituției de credit trebuie să utilizeze date externe relevante, în special în situația în care există motive care să indice că instituția de credit este expusă la pierderi cu frecvență redusă, dar cu impact negativ potențial major.

(2) Instituția de credit trebuie să implementeze un proces sistematic pentru stabilirea situațiilor pentru care se impune utilizarea de date externe și a metodologiilor de includere a acestor date în sistemul său de cuantificare a riscului operațional.

(3) Condițiile și practicile cu privire la utilizarea de date externe trebuie formalizate, revizuite cu regularitate, și supuse periodic unei examinări independente.

Analizele de scenarii

Art. 23 - (1) În vederea evaluării expunerii la evenimente cu impact negativ major, instituția de credit trebuie să utilizeze, în

combinație cu date externe, analize de scenarii construite pe baza opiniilor exprimate de experți.

(2) Evaluările astfel realizate trebuie validate și revizuite în timp, prin compararea cu pierderile înregistrate efectiv, pentru a asigura verosimilitatea acestora.

Factorii legați de mediul de afaceri și controlul intern

Art. 24 - (1) Metodologia de evaluare a riscului operațional la nivelul întregii instituții de credit trebuie să ia în considerare factorii importanți legați de mediul de afaceri și de controlul intern, care pot conduce la modificarea profilului său de risc operațional.

(2) Alegerea fiecărui factor trebuie să fie justificată prin potențialul de acțiune al acestuia ca sursă de risc, pe baza experienței și considerând opiniile profesionale emise din domeniile de activitate vizate.

(3) Senzitivitatea estimărilor de risc la modificările intervenite în factorii considerați, precum și ponderarea relativă a factorilor trebuie să fie bine justificată.

(4) Cadrul de cuantificare a riscului trebuie să ia în considerare atât modificările la nivelul riscului datorate îmbunătățirii procedurilor de control, cât și potențialele creșteri ale nivelului riscului induse de creșterea complexității și/sau a volumului activității.

(5) Cadrul de cuantificare a riscului trebuie să fie formalizat și supus examinării din partea Băncii Naționale a României, precum și ori de câte ori condiții obiective o impun, dar cel puțin anual, unei revizuirii independente la nivelul instituției de credit.

(6) Procesul de cuantificare și rezultatele acestuia trebuie validate și revizuite în timp, prin compararea lor cu pierderile interne efectiv înregistrate, precum și cu datele externe relevante.

Subsecțiunea a 4-a

Impactul asigurărilor la riscul operațional și al altor mecanisme de transfer al acestui risc

Art. 25 - Instituțiile de credit pot recunoaște impactul unei asigurări la riscul operațional, în condițiile respectării cerințelor prevăzute la art. 26-28, precum și al altor mecanisme de transfer al riscului în măsura în care pot demonstra spre convingerea Băncii Naționale a României, că prin utilizarea acestora se realizează o reducere semnificativă a riscului operațional.

Art. 26 - Furnizorul de protecție trebuie să fie o entitate autorizată să ofere servicii de asigurare sau reasigurare, pentru care este disponibil un rating cu privire la capacitatea de plată a despăgubirilor, furnizat de către o instituție externă de evaluare a creditului eligibilă, rating ce corespunde cel puțin nivelului 3 al scalei de evaluare a calității creditului conform regulilor de ponderare la risc a expunerilor față de instituții de credit, prevăzute de Regulamentul BNR-CNVM nr.14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard.

Art. 27 - Polița de asigurare și politica instituției de credit privind asigurările și recunoașterea efectului acestora trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) polița de asigurare prevede un interval de cel puțin un an între momentul începerii și cel al încetării răspunderii asigurătorului; în cazul polițelor pentru care intervalul până la momentul încetării răspunderii asigurătorului este mai mic de un an, instituția de credit trebuie să facă ajustări corespunzătoare, care să reflecte riscul apropierii de momentul

încetării răspunderii asigurătorului, moment prevăzut în poliță; ajustarea va fi de 100% în cazul în care intervalul precizat anterior este de 90 de zile sau mai puțin;

b) polița de asigurare prevede un termen minim de notificare pentru încetarea relației contractuale de 90 de zile;

c) polița de asigurare nu prevede clauze de anulare sau limitare a protecției, activate de acțiuni ale autorității de supraveghere, sau care, în cazul unei instituții de credit față de care s-a deschis o procedură de administrare specială sau de insolvență, să împiedice instituția de credit, administratorul special/judiciar sau lichidatorul de la recuperarea daunelor suferite sau a cheltuielilor suportate de către instituția de credit, cu excepția acelor evenimente care au loc după inițierea respectivei proceduri, sub rezerva că polița de asigurare poate să prevadă clauze de anulare a protecției pentru amenzi, penalități sau daune punitive rezultate din acțiuni ale autorităților competente;

d) calculele privind diminuarea riscului trebuie să reflecte protecția oferită de polița de asigurare de o manieră care să fie transparentă și coerentă cu probabilitatea efectivă de înregistrare a pierderilor și impactul acestora, utilizate în stabilirea cerinței de capital pentru riscul operațional;

e) furnizorul asigurării este o terță entitate; în cazul în care asigurarea este oferită de entități afiliate sau captive, expunerea trebuie transferată, de exemplu prin reasigurare, unei entități terțe independente care îndeplinește criteriile de eligibilitate;

f) politica instituției de credit referitoare la recunoașterea asigurării este fundamentată în mod corespunzător și formalizată.

Art. 28 - (1) Metodologia pentru recunoașterea efectului asigurării ia în considerare, prin intermediul unor discounturi sau ajustări ale sumei asigurate recunoscute, următoarele elemente:

a) intervalul rămas până la momentul încetării răspunderii asigurătorului conform poliței de asigurare, în cazul în care acesta este mai mic de un an, în maniera prezentată la art. 27;

b) termenele de notificare pentru încetarea relațiilor contractuale, în cazul în care aceste termene sunt mai mici de 1 an; și

c) orice incertitudine legată de plata despăgubirilor, precum și orice neconcordanțe în protecția oferită de polițele de asigurare.

(2) Reducerea cerinței de capital pentru riscul operațional rezultată ca urmare a recunoașterii efectului tuturor tehnicilor de diminuare a riscului operațional nu poate depăși 20% din cerința de capital pentru riscul operațional determinată anterior recunoașterii tehnicilor de diminuare a riscului.

Secțiunea a 5-a

Utilizarea combinată a abordărilor

Art. 29 - (1) La utilizarea combinată a abordărilor la nivel de grup se vor avea în vedere prevederile Anexei nr. 4.

(2) La utilizarea combinată a abordărilor la nivel individual se vor avea în vedere prevederile Anexei nr. 5.

Utilizarea abordării avansate de evaluare în combinație cu celelalte abordări

Art. 30 - (1) O instituție de credit poate utiliza, cu acordul Băncii Naționale a României, abordarea avansată de evaluare în combinație fie cu abordarea de bază, fie cu abordarea standard sau, după caz, abordarea standard alternativă, numai dacă sunt respectate următoarele condiții:

- a) se asigură acoperirea tuturor riscurilor operaționale la care este expusă instituția de credit; metodologia folosită pentru acoperirea diferitelor activități, locații geografice, structuri juridice sau a altor diviziuni pertinente stabilite pe plan intern, este considerată ca adecvată de către Banca Națională a României;
- b) sunt îndeplinite cerințele și standardele prevăzute în secțiunile 2, 3 și 4 pentru acele segmente de activitate pentru care se utilizează, abordarea standard sau, după caz, abordarea standard alternativă, și, respectiv, abordarea avansată de evaluare;
- c) la data implementării abordării avansate de evaluare, o parte semnificativă a riscurilor operaționale ale instituției de credit este acoperită prin această abordare; și
- d) instituția de credit se angajează să realizeze implementarea graduală a abordării avansate de evaluare, astfel încât o parte substanțială a operațiunilor sale să fie acoperită de această abordare într-o perioadă de timp agreată de Banca Națională a României.

(2) Banca Națională a României poate excepta instituțiile de credit, de la caz la caz, de la îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1), lit. c) și d).

Utilizarea combinată a abordării de bază și a abordării standard

Art. 31 - (1) O instituție de credit poate utiliza, cu acordul Băncii Naționale a României, o combinație între abordarea de bază și abordarea standard, sau, după caz, abordarea standard alternativă, numai în cazuri excepționale, precum achiziția recentă de activități noi, cazuri în care ar putea fi necesară o perioadă tranzitorie pentru implementarea graduală a abordării standard, respectiv, a abordării standard alternative.

(2) Utilizarea combinată a abordării de bază și a abordării standard, sau, după caz, a abordării standard alternative, este condiționată de

asumarea de către instituția de credit a angajamentului de implementare graduală a abordării standard, sau, după caz, a celei standard alternative, într-o perioadă de timp agreată de Banca Națională a României.

CAPITOLUL III

Sanțiuni, dispoziții tranzitorii și finale

Art. 32 - Nerespectarea dispozițiilor prezentului regulament atrage aplicarea măsurilor și/sau a sancțiunilor prevăzute la art. 226-227, art. 229, precum și la art. 284 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

Art. 33 - Până la data de 31.12.2012, societățile de servicii de investiții financiare autorizate să desfășoare activități de tranzacționare cu instrumente financiare în cont propriu și subscriere de instrumente financiare și/sau plasamentul de instrumente financiare în baza unui angajament ferm al căror indicator relevant pentru linia de activitate Tranzacționare și vânzări reprezintă cel puțin 50% din totalul indicatorilor relevanți pentru toate liniile de activitate, calculați în conformitate cu prevederile art. 20 din Regulamentul BNR-CNVM nr. 22/27/2006 privind adecvarea capitalului instituțiilor de credit și al firmelor de investiții și ale Secțiunii a 2-a din Capitolul II al prezentului regulament, pot aplica în cazul liniei de activitate Tranzacționare și vânzări o cotă redusă de risc de 15%.

Art. 34 - (1) Fără a se aduce atingere prevederilor art. 31, instituțiile de credit care aplică abordarea standard sau abordarea standard alternativă pentru determinarea nivelului cerințelor de capital

necesare acoperirii riscului operațional nu pot trece la aplicarea abordării de bază decât pentru cauze bine fundamentate și cu aprobarea Băncii Naționale a României.

(2) Fără a se aduce atingere prevederilor art. 30, instituțiile de credit care aplică abordarea avansată de evaluare pentru determinarea nivelului cerințelor de capital necesare acoperirii riscului operațional nu pot trece la aplicarea abordării de bază, a abordării standard sau a abordării standard alternative decât pentru cauze bine fundamentate și cu aprobarea Băncii Naționale a României.

Art. 35 - Banca Națională a României poate solicita unei instituții de credit care nu mai îndeplinește cerințele și, respectiv, standardele pentru aplicarea abordării standard, a abordării standard alternative sau a abordării avansate de evaluare, după caz, să treacă la utilizarea unei abordări mai puțin avansate pentru întreaga sa activitate sau o parte a acesteia, până la îndeplinirea condițiilor specificate de Banca Națională a României pentru revenirea la una dintre abordările mai avansate.

Art. 36 Instituțiile de credit pot utiliza abordarea avansată de evaluare în vederea determinării cerinței de capital pentru acoperirea riscului operațional în condițiile prezentului regulament începând cu 1 ianuarie 2008.

Art.37 Anexele nr. 1 - 5 fac parte integrantă din prezentul regulament.

Art. 38 Fără a aduce atingere prevederilor Regulamentului BNR-CNVM nr. 13/18/2006 privind determinarea cerințelor minime de capital

pentru instituțiile de credit și firmele de investiții, prezentul regulament intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2007.

Prezentul regulament transpune prevederile art. 4 paragraful 22, art. 102-105, art. 157 paragraful 3 și Anexei X din Directiva nr. 2006/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006, privind accesul la activitate și desfășurarea activității de către instituțiile de credit, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 177/30.06.2006, precum și prevederile art. 44 din Directiva nr. 2006/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006, privind adecvarea capitalului firmelor de investiții și al instituțiilor de credit, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 177/30.06.2006.

Președintele Consiliului de
Administrație al
Băncii Naționale a României

Președintele Comisiei
Naționale a Valorilor
Mobiliare

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU GABRIELA ANGHELACHE

Detalierea liniilor de activitate

<i>Linia de activitate</i>	<i>Cota de risc</i>	<i>Exemple de activități incluse</i>
Finanțe corporatiste	18%	<ul style="list-style-type: none"> • Subscrierea de instrumente financiare și/sau plasamentul de instrumente financiare în baza unui angajament ferm • Servicii legate de operațiunile de subscriere • Acordarea de consultanță în domeniul investițiilor • Acordarea de consultanță cu privire la structura capitalului, strategia de afaceri și aspectele conexe, precum și acordarea de consultanță și prestarea de servicii cu privire la fuziunile și achizițiile de societăți • Servicii de cercetare privind investițiile, analize financiare și alte forme de consiliere generală referitoare la tranzacțiile cu instrumente financiare
Tranzacționare și vânzări	18%	<ul style="list-style-type: none"> • Tranzacționare pe cont propriu • Intermediere pe piețele interbancare • Preluare și transmitere de ordine privind unul sau mai multe instrumente financiare • Executare de ordine pentru contul

		<p>clienților</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plasament de instrumente financiare fără angajament ferm • Administrare a unui sistem multilateral de tranzacționare
<p>Brokeraj de retail</p> <p>(Activități cu persoane fizice sau entități mici sau mijlocii, față de care expunerile îndeplinesc condițiile pentru a fi încadrate în clasa expunerilor de tip retail, stabilite la art. 4 alin. (2) din Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard)</p>	12%	<ul style="list-style-type: none"> • Preluare și transmitere de ordine privind unul sau mai multe instrumente financiare • Executare de ordine pentru contul clienților • Plasament de instrumente financiare fără angajament ferm
<p>Activitate bancară comercială</p>	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Atragere de depozite și alte fonduri rambursabile

		<ul style="list-style-type: none"> • Acordare de credite • Leasing financiar • Emitere de garanții și asumare de angajamente
<p>Activitate bancară de retail</p> <p>(Activități cu persoane fizice sau entități mici sau mijlocii, față de care expunerile îndeplinesc condițiile pentru a fi încadrate în clasa de expunerilor tip retail, stabilite la art. 4 alin. (2) din Regulamentul BNR-CNVM nr. 14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard)</p>	12%	<ul style="list-style-type: none"> • Atragere de depozite și alte fonduri rambursabile • Acordare de credite • Leasing financiar • Emitere de garanții și asumare de angajamente
Plăți și decontări	18%	<ul style="list-style-type: none"> • Servicii de transfer de fonduri/Operațiuni de plăți

		<ul style="list-style-type: none"> • Emitere și administrare de mijloace de plată
Servicii de agent	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Păstrarea și administrarea de instrumente financiare pentru contul clienților, inclusiv custodia și servicii conexe cum ar fi administrarea numerarului sau a garanțiilor reale
Administrarea activelor	12%	<ul style="list-style-type: none"> • Administrare de portofolii • Administrare a organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare • Alte forme de administrare a activelor

Principii de încadrare pe linii de activitate

1. Instituțiile de credit, altele decât cele care aplică abordarea de bază în scopul determinării cerinței de capital aferente riscului operațional, au obligația să stabilească politici și criterii adecvate de încadrare a diferitelor activități pe cele opt linii prevăzute în Anexa nr.1 și să le transpună în mod clar și transparent în normele interne.

2. Criteriile de încadrare pe linii de activitate trebuie analizate periodic și ajustate în mod adecvat în cazul activităților și riscurilor noi sau al celor care au suferit modificări.

3. Încadrarea activităților instituției de credit pe linii trebuie să respecte următoarele principii:

- a) Toate activitățile desfășurate trebuie încadrate pe cele opt linii, respectându-se criteriul de apartenență exclusivă a unei activități la o singură linie;
- b) Orice activitate care nu poate fi încadrată cu ușurință pe o anumită linie, dar care reprezintă în fapt o operațiune conexasă a unei activități deja încadrate, trebuie alocată liniei de activitate în care se regăsește activitatea pe care o sprijină. Dacă această activitate conexasă susține mai multe linii de activitate, instituția de credit trebuie să stabilească și să utilizeze un criteriu obiectiv de încadrare;
- c) Dacă o activitate nu poate fi încadrată pe o anumită linie, activitatea va fi inclusă în linia căreia îi este atribuită cea mai mare

- cotă de risc operațional. Pe aceeași linie de activitate vor fi încadrate și operațiunile conexe asociate activității în cauză;
- d) Încadrarea activităților pe linii, pentru scopul determinării cerinței de capital aferente riscului operațional, trebuie să fie în concordanță cu categoriile utilizate pentru riscul de credit și riscul de piață;
 - e) Conducerea superioară, sub supravegherea Consiliului de administrație, poartă răspunderea pentru politica de încadrare a activităților pe linii. Această politică este supusă aprobării Consiliului de administrație al instituției de credit;
 - f) Procesul de încadrare pe linii de activitate trebuie să facă periodic obiectul unei examinări independente.

4. Instituțiile de credit vor aplica principiile enunțate în cadrul acestei anexe, în mod corespunzător, și în cazul alocării indicatorului relevant pe linii de activitate. Instituțiile de credit pot utiliza metode interne de tarifare pentru a repartiza indicatorul relevant între liniile de activitate. Costurile care sunt generate în cadrul unei linii de activitate dar care sunt imputabile unei alte linii de activitate pot fi afectate acesteia din urmă, de exemplu, utilizând un tratament bazat pe costurile interne de transfer între cele două linii de activitate.

Clasificarea evenimentelor de pierdere

<i>Categoria de evenimente</i>	<i>Definiție</i>
Fraudă internă	Pierderi rezultate din acțiuni de genul celor comise cu intenția de fraudare, de însușire frauduloasă de bunuri (în sens juridic) sau de încălcare/eludare a reglementărilor, legislației sau politicii instituției de credit, în care este implicată cel puțin o persoană din interiorul acesteia; sunt excluse evenimentele de tipul discriminării sau încălcării principiilor diversității.
Fraudă externă	Pierderi rezultate din acțiuni de genul celor comise cu intenția de fraudare, de însușire frauduloasă de bunuri sau de încălcare/eludare a legislației, comise de un terț.
Practici de angajare și siguranța la locul de muncă	Pierderi rezultate din acțiuni contrare prevederilor legislației și convențiilor în materie de angajare, sănătate și siguranță la locul de muncă, din plata de daune pentru vătămări corporale sau din practici/evenimente de discriminare sau de încălcare a principiilor diversității.
Clienți, produse și	Pierderi rezultate din încălcarea neintenționată

practici comerciale	sau din neglijență a obligațiilor profesionale față de clienți (inclusiv cele privind încrederea/siguranța și cele privind adecvarea serviciilor) sau din natura sau caracteristicile unui produs.
Pagube asupra activelor corporale	Pierderile rezultate din distrugerea sau deteriorarea activelor corporale în urma catastrofelor naturale sau a altor evenimente.
Înteruperea activității și funcționarea	Pierderi rezultate din întreruperi ale activității sau funcționarea neadecvată a sistemelor.
Executarea, livrarea și gestiunea proceselor	Pierderi datorate procesării neadecvate a tranzacțiilor sau gestiunii necorespunzătoare a proceselor; pierderi din relațiile cu partenerii de afaceri/comerciali și cu furnizorii.

**Utilizarea combinată a abordărilor pentru scopul determinării cerinței de capital
la nivel de grup**

	Abordarea utilizată la nivel de grup		
Abordarea utilizată la nivelul filialei sau al liniei de activitate	Abordarea de bază	Abordarea standard sau abordarea standard alternativă	Abordarea avansată de evaluare ¹
La nivelul filialei se utilizează abordarea de bază	-	Utilizare parțială acceptabilă ²	Utilizare parțială acceptabilă
La nivelul filialei/liniei de activitate se utilizează abordarea standard sau abordarea standard alternativă	Nu se acceptă utilizare parțială	-	Utilizare parțială acceptabilă
La nivelul filialei/liniei de activitate se utilizează abordarea avansată de evaluare ³	Utilizare parțială acceptabilă	Utilizare parțială acceptabilă	-

¹ În conformitate cu prevederile art.30.

² În conformitate cu prevederile art.31.

³ În conformitate cu prevederile art.30.

***Utilizarea combinată a abordărilor pentru scopul determinării cerinței
de capital la nivel individual***

	Abordarea utilizată la nivelul entității juridice		
Abordarea utilizată la nivelul liniei de activitate/sucursalei	Abordarea de bază	Abordarea standard sau abordarea standard alternativă	Abordarea avansată de evaluare ⁴
La nivelul sucursalei se utilizează abordarea de bază	-	Nu se acceptă utilizare parțială	Utilizare parțială acceptabilă
La nivelul liniei de activitate / sucursalei se utilizează abordarea standard sau abordarea standard alternativă	Nu se acceptă utilizare parțială	-	Utilizare parțială acceptabilă
La nivelul liniei de activitate / sucursalei se utilizează abordarea avansată de evaluare	Nu se acceptă utilizare parțială	Nu se acceptă utilizare parțială	-

⁴ În conformitate cu prevederile art.30.